

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про територіальну оборону України (реєстр. № 2411а від 17 липня 2015 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) на відповідність Конституції України проект Закону про територіальну оборону України (реєстр. № 2411а від 17 липня 2015 року), поданий народними депутатами України Парубієм А.В., Левусом А.М., Вінником І.Ю. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою врегулювання відносин у сфері територіальної оборони шляхом встановлення організаційних основ територіальної оборони, визначення повноважень органів управління територіальною обороною, інших органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій у визначеній сфері законодавчого регулювання.

Для досягнення мети авторами пропонується визначити правову основу та завдання територіальної оборони, встановити організаційні основи територіальної оборони, зокрема організацію та порядок проведення заходів територіальної оборони, фінансове та матеріально-технічне забезпечення територіальної оборони, відродження історичних українських назв військових підрозділів стосовно Сил резерву територіальної оборони, визначення повноважень у сфері територіальної оборони органів управління територіальною обороною, інших органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій у визначеній сфері законодавчого регулювання, створення та визначення організаційно-правових основ Сил резерву територіальної оборони як складової військового резерву Національної гвардії України, що утворюється з метою підготовки громадян України до виконання завдань територіальної оборони в адміністративно-територіальних одиницях, виконання завдань територіальної оборони в випадках, встановлених Законопроектом.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Основному Законі України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Вказаним Законопроектом передбачається визначення повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, обов'язки підприємств, установ та організацій у сфері територіальної оборони. Зокрема, статтею 13 проекту визначаються повноваження Президента України, а саме у пункті 4 частини першої даної статті вживається формулювання «здійснює інші повноваження у сфері територіальної оборони відповідно до Конституції України та законів України».

Міністерство юстиції України вважає, що зазначене положення не узгоджується з пунктом 31 частини першої статті 106 Конституції України, відповідно до якої повноваження Президента України визначаються лише Конституцією України, про що неодноразово наголошував Конституційний Суд України у своїх рішеннях від 10 квітня 2003 року № 7-рп (справа про гарантії діяльності народного депутата України), від 07 квітня 2004 року № 9-рп (справа про Координаційний комітет) та від 16 травня 2007 року № 1-рп (справа про звільнення судді з адміністративної посади).

Разом з тим, члени Комітету, дослідивши поданий проект, норми чинного законодавства та вищезазначені рішення Конституційного Суду України, звернули увагу на наступне.

Відповідно до положень Конституції України Президент України є главою держави і виступає від її імені, є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина (стаття 102), забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави (пункт 1 частини першої статті 106), здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України (пункт 31 частини першої статті 106).

Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України.

Таким чином, під формулюванням «здійснює інші повноваження у сфері територіальної оборони відповідно до Конституції України та законів України» мається на увазі, що способи реалізації конституційних повноважень Президента України у сфері територіальної оборони, можуть бути передбачені законом.

Більше того, у визначенні частини першої статті 13 проекту, яка зокрема передбачає суперечливий на думку Міністерства пункт 4 зазначено, що «відповідно до повноважень, визначених Конституцією України, Президент України:» здійснює свої повноваження в сфері територіальної

оборони. Тим самим автори проекту підкреслюють, що лише Основним Законом України визначаються повноваження Президента України.

Норми, які детально розкривають зміст повноважень Президента України містяться в різних законодавчих актах, зокрема Законах України «Про службу безпеки України», «Про розвідувальні органи України», «Про державну охорону органів державної влади та посадових осіб», тощо.

Відповідно до пункту 17 частини першої статті 92 Основного Закону України виключно законами України визначаються основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про територіальну оборону України (реєстр. № 2411а від 17 липня 2015 року), поданий народними депутатами України Парубієм А.В., Левусом А.М., Вінником І.Ю. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ